888/12

Den 2. april 2012 blev i sag nr. 80.510:

xxxxx xxxx
xxxxxxxxxxxxxxx xx
xxxx xxxx

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har tegnet en firmapensionsordning i PFA Pension. Endvidere har hun via sin bank en pensionsordning med udbetaling ved tab af erhvervsevne. Hun klager over, at selskabet har afvist at fortsætte udbetalingerne i henhold til begge forsikringer i perioden fra 1/12 2010 til 1/4 2011.

Selskabet har henvist til, at klagerens erhvervsevne ikke er nedsat med halvdelen eller mere efter 1/12 2010.

Firmapensionsordningen giver ret til fuld invalidepension og præmiefritagelse, såfremt erhvervsevnen er nedsat med mindst halvdelen af den fulde erhvervsevne.

Den anden ordning, som klageren har tegnet gennem sit pengeinstitut, giver ret til fuld invalidepension, såfremt erhvervsevnen bliver nedsat med 2/3 eller mere af den fulde erhvervsevne og halv invalidepensionsudbetaling, såfremt erhvervsevnen nedsættes med halvdelen eller mere af den fulde erhvervsevne. Der er en fagrelateret erhvervsevnedækning, som kan komme til udbetaling i op til 6 måneder. Herefter kan der alene ske udbetaling, såfremt den generelle erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen.

2. 80.510

Klageren, der er født i 1967, er uddannet kemiingeniør og har arbejdet som sådan indtil sin sygemelding den 19/1 2009. Hun blev sygemeldt grundet tyktarmskræft og var igennem et længere sygeforløb med kemoterapi. Hun foretog anmeldelse over for selskabet den 15/3 2009. Med ansøgningen fulgte lægeattest ved nedsat erhvervsevne 1 underskrevet af hendes læge den 27/3 2009.

Som følge af sin sygdom blev klageren opsagt fra sin stilling som leder af en kvalitetsafdeling den 19/3 2009 med fratrædelse pr. 30/6 2009.

Selskabet har i brev af 7/7 2009 til klageren anerkendt et dækningsberettigende erhvervsevnetab på mindst 2/3 fra 1/7 2009, hvor hun ikke længere fik fuld løn under sygdom.

Der blev løbende indsendt helbredsoplysninger, og selskabet forlængede udbetalingerne. I brev af 9/9 2009 blev udbetalingerne forlænget til 1/1 2010. I brev af 11/1 2010 forlængede selskabet udbetalingerne til 1/6 2010.

I opfølgningsskema af 21/5 2010 har klageren orienteret selskabet om ændrede helbredsforhold, idet det bl.a. fremgår:

> "Jeg startede i virksomhedspraktik (d. 5/1-2010) på … Brækkede kraveben d. 15/3-2010 og har været sygemeldt. Så min helbredstilstand er forværret.
> …
> **4 Omskoling**
> Giv en kort beskrivelse af dine ønsker/fremtidsplaner med hensyn til at komme tilbage på arbejdsmarkedet herunder en beskrivelse af, hvordan en eventuel igangværende revalidering/fleksjob forløber:
> Praktikplads som driftsingeniør hos … i perioden d. 5/1-1/3-2010.
> Revalidering i perioden d. 1/3-30/9-2010. Dette var dog besluttet før uheld med kraveben. Jeg er pt. startet langsomt op igen (2-3 timer dagligt), men har problemer med at anvende computermus samt transport (gearskift i bil)."

Af den medfølgende lægeattest ved nedsat erhvervsevne 2 fremgik bl.a.:

"

1 Hvordan er patientens tilstand nu? (jf. ovenfor skadedato/sidst afgivne attest)	☐ Uændret ☐ Bedre 13/3-2010 ☒ Forværret - hvordan? *Brud hø. kraveben*
2 Hvordan har forløbet af sygdommen eller følgerne efter skaden været siden sidste attest/indtil nu? (jf. ovenfor skadedato/sidst afgivne at-	*Langsom bedring vedr.* *følger behandling for tyktarmskræft*

test)	
…	
5 a) Hvilke funktioner af sit hidtidige arbejde eller daglige funktioner mener patienten, han/hun ikke kan udføre?	Nærmere beskrivelse: *Aktuelt stort set intet lave med højre arm.*

"

I brev af 29/6 2010 til klageren har selskabet vurderet klagerens generelle erhvervsevne og fundet, at hendes erhvervsevne ikke længere er nedsat med mindst halvdelen.

I brev af 1/7 2010 til selskabet har klageren kritiseret selskabets afgørelse, idet hun bl.a. har anført:

"Eftersom jeg dags dato kun bestrider min stilling som driftsingeniør med under 50 % af fuld tid, så mener jeg, at jeg med de forsikringer, som jeg har jeg tegnet igennem PFA og … Bank (police nummer …61 og police nr. …79), er berettiget til invalidepension.

…

Den 27. april er jeg til 6 ugers kontrol på … sygehus med mit kraveben. Min bevægelighed og funktion af arm er dårlig. Jeg har stærke smerter, især ved kørsel i bil og brug af computer mus (jeg er højre arms bruger). Endvidere viser røntgen, at en af skruerne er ca. 4-5 mm under knoglen - altså for lang. Røntgen viser også, at jeg ikke danner kalk, hvorfor jeg de næste 3 måneder ikke må løfte med højre arm.

…

Med henblik på mit erhverv, så har den frosne skulder medført følgende:

- Da jeg ikke kan køre bil over længere afstande, har jeg været nødsaget til at få flyttet min arbejdsplads som driftsingeniør. Jeg har derfor fået ændret i revalideringsplan, således at min arbejdsplads flyttes fra … til ... Eftersom jeg bor i …, så skal jeg ikke køre 62 km dagligt, men i stedet 10 km dagligt. Det har medført, at jeg ikke har smerter i skulder/nakke efter arbejde.
- Min arbejdsplads er indrettet således, at skrivebord er kørt ned i laveste højde. Jeg har svært ved at arbejde i længere tid, når skrivebordshøjden er for høj. Dette er naturligvis ikke en ideel arbejdsstilling. Men den mindsker smerter i skulder.
- Derudover er jeg højre arms bruger, og dermed bruger jeg højre hånd, når jeg arbejder ved computer. Dette kan min højre skulder ikke klare, hvorfor jeg må aflaste højre skulder ved at bruge venstre hånd til musen.
- Alt i alt medfører mine mén af frossen skulder, at jeg møder maks. 12,5 time om ugen (se vedlagte oversigtstimer), hvilket betyder at min erhvervsevne og funktion er nedsat til under halvdelen.

Da jeg er meget ked af min situation, så er jeg absolut også meget interesseret i at få min skulder undersøgt af en speciel læge. Jeg føler ikke, at skulder føles helt normalt. Jeg ser derfor frem til, at PFA hurtigst muligt meddeler navnet på en speciel læge i nærheden af min bopæl."

Klageren havde bl.a. vedlagt arbejdstime regnskab for juni måned, hvoraf det fremgik, at hun højst arbejdede 2½ time dagligt, hvorimod hun i marts måned inden kravebensbruddet arbejdede 4 timer dagligt.

Selskabet foranledigede klageren undersøgt af speciallæge i ortopædisk kirurgi den 9/8 2010. Det fremgår bl.a. af speciallægeerklæringen:

"43-årig uddannet ingeniør med gener fra hø. skulder i form af bevægeindskrænkning og smerter efter skinneosteosyntese af komminut midtskaft klavikelfraktur på hø. side efter styrt på ski i marts 2010. Har været hos fysioterapeut og healer, dog uden markant effekt. Tager smertestillende i form af Panodil og Ibumetin efter behov.

KONKLUSION
På basis af anamnese, symptomer og de objektive fund må man konstatere, at skadelidte har en såkaldt frossen skulder. Dette mest sandsynligt som følge af slaget, da hun faldt på ski. Symptomerne som skadelidte frembyder, stammer ikke fra klaviklen og kan heller ikke betragtes som følge af klavikelosteosyntesen.

BEHANDLINGSMULIGHEDER/PROGNOSE
Der er ikke indikation for yderligere undersøgelser.
Frossen skulder (adhærencer).:

- Stadie 1: Der er primært smerter med tiltagende bevægeindskrænkning.
- Stadie 2: Kendetegnes ved regression af smerterne, men fortsat bevægeindskrænkning
- Stadie 3: Smerterne forsvinder og bevægeligheden vender tilbage.
- Tilstanden kan vare mellem 1 og 3 år.

Skadelidte befinder sig i stadie 2 og som terapeutiske tiltag kan man anbefale fysioterapi for at vedligeholde og udvide bevægeligheden. Alternativt kan man lave en artroskopisk capsulotomi samt opbrydning af adhærencerne (brisement forcé). I stadie 3 anbefales fysioterapi.

Der er således udsigt til markant forbedring. Der kan dog resistere en vis grad af bevægeindskrænkning, dog uden større funktionel betydning. Kun 6% af patienterne ender med en varig markant bevægeindskrænkning og smerter.

Chancen for tilbagevenden til arbejdsmarkedet i et eller andet omfang er således ret god."

I brev af 16/9 2010 til klageren har selskabet revurderet sagen og fundet, at klagerens erhvervsevne midlertidigt er nedsat til halvdelen eller mindre og bevilgede på baggrund heraf invalidepension og præmiefritagelse fra 1/6 2010 og frem til 1/12 2010, hvor selskabet forventede, at hun ville kunne vende tilbage til arbejdsmarkedet.

Klageren har i brev af 11/11 2010 til selskabet orienteret om sine helbredsforhold, idet hun vedrørende november måned 2010 har anført:

"Jeg går fortsat til fysioterapeut med skulder og haleben. For tiden har jeg meget ondt i skulder, nakke og ryg. Jeg er meget stram og irriteret. Spiser mange pinex. Til tider sætter det sig, som migræne og opkast.

Fysioterapeut … antyder, at komplikationer med haleben kan skyldes mit kraveben/frossen skulder.

I går morges fik jeg smerter i mave igen, og om aftenen var der slimet blod i afføring.

Jeg har den sidste uge haft meget store problemer med Jobcenter …, og jeg er blevet meget ophidset over den måde at blive behandlet på som patient. Om dette har medført irritation i mave og blod i afføring skulle ikke undre mig. Men jeg må også tilstå, at det er et meget alarmerende signal……..selvom jeg ikke ønsker flere diagnoser.

Alt i alt er min tilstand ikke blevet bedre siden sidst. Der er kommet nogle nye symptomer i stedet."

Selskabet rekvirerede de seneste opdateringer fra kommunen. Af jobkonsulentens samtale med klageren den 22/12 2010 fremgår bl.a.:

"Jeg har her til morgen kontaktet [klager], da hun gerne vil have en opfølgningssamtale omkring udfordringer og kompetenceudvikling i virksomhedspraktikken.
[Klager] fortæller, at hendes arbejde med driftsmanualen har fået en forkert drejning efter at kollegaen er vendt tilbage fra barsel - nu skal det ud til de enkelte …anlæg, hvilket [klager] ikke tror er en god ide - de kommer ikke rigtig nogen vegne, siger hun.
[Klager] fortæller, at hun røvkeder sig og ikke får noget at rive i på praktikstedet.
Jeg forstår det ikke helt, idet der jo burde være masser af opgaver.
Hun fortæller, at hun også er meget skuffet over, at de har en stilling, til hvilken de ikke kræver særlige kvalifikationer, men hun er ikke spurgt/oplyst om at stillingen er blevet opslået - det så hendes mand i avisen, siger hun."

Af jobkonsulentens statusnotat af 12/1 2011 fra virksomhedsmøde fremgår bl.a.:

" [Klager] fortæller, at hun synes det går fremad helbredsmæssigt.
Hun ønsker nogle flere arbejdsopgaver - således at hun kan komme op i tid, siger hun.
… giver udtryk for, at han har opgaver til hende til en 37 timers arbejdsuge. Han vil dog gerne vide, om det skal ske fra den ene dag til den anden.
… orienteres om, at det skal ske som et glidende forløb i takt med at [klager] kan klare mere og mere.

Timetallet:
Timetallet har indtil nu været mellem 3-5 timer dagligt alt efter, hvordan hun har haft det, siger [klager].

Vedrørende praktikken har jobkonsulenten bl.a. anført:

"Jeg synes, at jeg er nødt til at definere en praktik, da [klager] giver udtryk for, at hun finder nogle af opgaverne i praktikken 'under' hendes niveau.
Jeg har orienteret om, at man ikke i en virksomhedspraktik kan forvente, at man hele tiden skal udfordres og - eller opgraderes indenfor sin faglige kunnen. En virksomhedspraktik etableres m.h.p. afklaring af, om man vil kunne fungere i et ordinært job med de skånehensyn man har. Det betyder at man skal finde områder, hvor den pgl. vil kunne fungere hensigtsmæssigt indenfor de rammer der er indenfor et område. Det igen betyder, at selvom man har høj uddannelse, kan man godt komme til at lave opgaver, der ligger under ens faglige niveau."

Selskabet har på baggrund heraf i brev af 17/2 2011 til klageren vurderet, at hendes erhvervsevne ikke er nedsat med mindst halvdelen efter den 1/12 2010.

Klageren har i brev af 18/2 2011 til selskabet klaget over afgørelsen, idet hun bl.a. har anført:

> "Jeg har bedt Jobcenter … om, at deres lægekonsulent vurderer min situation. Denne lægevurdering har I sandsynligvis ikke modtaget af … kommune, hvorfor jeg vedlægger denne. Men det fremgår af vurdering skrevet af lægekonsulent hos … kommune, at de ved, at symptomer på en frossen skulder kan vare op til 2 år, før smerterne gradvist aftager og kan forsvinde helt, mens man ikke kan sikre, at bevægeligheden bedres væsentlig.
>
> Lægekonsulenten vurderer ligeledes, at da mine smerter er det største problem, vil lægekonsulenten mene, at jeg gradvist kan øge min arbejdstid indenfor det næste år.
>
> Derudover kan jeg meddele, at Jobcenter … endnu engang har forlænget min revalideringsplan. Den er indtil videre forlænget til d. 31. maj 2011. Min revalideringsplan skal løbende vurderes ud fra min arbejdssituation. Men indtil videre arbejder jeg ikke mere end 3 til 5 timer dagligt."

Af lægekonsulentens vurdering af 25/1 2011 fremgår bl.a.:

> "Hun er for nylig undersøgt igen med højre skulder og er røntgenfotograferet, hvorved der findes følger efter kravebensbruddet, som er osteosynteret. Det er anført, at skulderen er stiv, hvilket er i overensstemmelse med, at det drejer sig om en frossen skulder.
>
> Skulderlidelsen opstod, som sagt, i marts 2010, og har udviklet sig med symptomer på en frossen skulder. Vi ved, at der kan gå op til 2 år, før smerterne gradvist aftager og kan forsvinde helt, mens man ikke kan sikre sig, at bevægeligheden bedres væsentligt.
> Da smerterne er det største problem, og hendes arbejdsfunktion ikke indebærer nogen som helst skulderbelastning, vil jeg mene, at hun gradvist kan øge sin arbejdstid indenfor det næste år.
>
> Jeg har vurderet skulderlidelsen på baggrund af en statusattest fra egen læge samt undersøgelse på … Sygehus, Ortopædkirurgisk Afd."

Endelig fremgår det af jobcentrets notat af 4/2 2011:

> "Jobplan forlænget med 3 måneder og løber nu frem til den 31. maj 2011. Det er fortsat planen at arbejdstiden øges gradvist indtil fuld tid på 37 timer ugentligt."

Over for nævnet har klageren indbragt klage den 4/5 2011 med krav om udbetaling af ydelser for nedsat erhvervsevne i perioden fra 1/12 2010 til 1/4 2011 og har til støtte herfor bl.a. anført:

> "Anker sagen idet PFA ikke mener, at min erhvervsevne er nedsat til under 50 %. Der er dog løbende sendt arbejdsskema osv. til Jobcenter/PFA som viser at jeg ikke arbejder mere end 20 timer ugentligt (inklusiv pauser → formiddag 20 min. + frokost 30 min.). Derudover har føl-

gende læger skrevet at jeg grundet smerter skal have længere restitution og gradvist øge arbejdstid, hvilket fremgår af arbejdsskema. Læge …."

Selskabet har over for nævnet i brev af 26/5 2011 fastholdt sin afgørelse og har til støtte herfor bl.a. anført:

"Af notat fra kommunen dateret den 5. januar 2011 (bilag …) fremgår det, at forsikrede fortsat er i virksomhedsrevalidering ved ... Det fremgår af møde i virksomheden, at forsikrede selv synes det går fremad helbredsmæssigt. Hun ønsker flere arbejdsopgaver, således at hun kan komme op i tid. Timeantallet har indtil da været 3-5 timer dagligt. Forsikrede oplyser endvidere, at hun mangler udfordring, og at det hele går lidt trægt. Det er afklaret, at forsikrede kan arbejde som ingeniør, hun skal dog ikke sidde ved en computer hele tiden, men også undervise. Afvekslende opgaver er ideelle for forsikrede.
Det fremgår den 14. december 2010 (bilag …), at forsikrede ikke føler at hun har udfordringer nok i virksomhedspraktikken. Ligeledes oplever forsikrede ikke at der ikke er muligheder for kompetenceudvikling. Hun er skuffet over, at hun ikke blev spurgt/oplyst om en ledig stilling i virksomheden. Det fremgår at forsikrede gerne vil have nogle kurser, for at udvide hendes opgaver, således at hun vil kunne udfylde en fuld arbejdsuge på 37 timer. Forsikrede har svært ved at komme op i tid, da der ikke rigtigt er noget at lave.
Den 12. november 2010 (bilag …) fremgår det, at forsikrede keder sig mellem de møder hun har, da hun ikke rigtigt har noget at lave. Forsikrede oplyser, at hun gerne vil have mere arbejde, og at det skal være afvekslende på grund af skulderen.
…
Sammenfattende:
På baggrund af ovenstående har vi med udgangspunkt i:
at forsikredes smerter fremkommer efter aktivitet,
at forsikrede kan veksle mellem arbejdsstillinger og arbejdsopgaver, således at hun skåner sin skulder,
at forsikrede arbejder 3-5 timer dagligt,
at forsikrede ikke øger tiden, da hun har svært ved at motivere sig til det fordi hun mangler udfordringer,
at forsikrede gerne vil tage kurser, så hun kan varetage flere forskellige arbejdsopgaver, så hun kan arbejde fuld tid,
at speciallæge i ortopædkirurgi … i august 2010 konkluderer, at der er udsigt til markant bedring,
at forsikrede selv oplyser i juli 2010, at hun efter at hun har kortere transporttid, ikke længere har ondt i skulder/nakke efter arbejde,
at forsikrede i januar 2011 så småt er ved at være på vej ud af skulderproblemerne igen,
vurderet, at forsikredes erhvervsevne ikke er nedsat med mindst halvdelen efter den 1. december 2010, og at hun derfor ikke er berettiget til udbetaling af invalidepension.

Konklusion
PFA Pension fastholder således at forsikredes erhvervsevne ikke er nedsat med halvdelen eller mere efter 1. december 2010, hvorfor forsikrede ikke er berettiget til udbetaling efter denne dato."

Klageren har efterfølgende i brev af 22/6 2011 kritiseret selskabets afgørelse, idet hun ikke mener, at den hviler på en gennemarbejdet lægelig begrundelse. I den forbindelse

kritiserer hun, at selskabet ikke har foranlediget hende grundigt undersøgt af en speciallæge. Hun henviser i den forbindelse til, at selskabet har bortset fra hendes egen læges og G. Sygehus' vurdering fra august 2010, der fastslår, at hendes helbredssituation er blevet forværret siden august 2010.

Hun har endvidere fremsendt arbejdsskemaer for januar, februar og marts måned 2011, hvoraf det fremgår, at hun alene har arbejdet mellem 3 og 5 timer dagligt i denne periode.

Selskabet har afslutningsvis i brev af 7/7 2011 anført, at de anførte lægers vurderinger er taget i betragtning ved selskabets afgørelse, og at det endvidere af det seneste lægelige materiale fremgår, at der er langsom fremgang.

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**Forsikringsbetingelser den 1. september 2004**
… Bank
Tryghedsgaranti Nedsat Erhvervsevne
…
Grundlag for udbetaling
Generel erhvervsevnenedsættelse
§ 5. Begrebet generel erhvervsevne er grundlaget for vurdering af, hvorvidt forsikrede er berettiget til forsikringsydelser ved nedsættelse af erhvervsevne.

Stk. 2. Ved generel erhvervsevne forstås evnen til at arbejde som almindelig fuldtidsbeskæftiget ikke blot i forsikredes nuværende eller tidligere erhverv, men i alle erhverv.

Stk. 3. Ved nedsættelse af den generelle erhvervsevne forstås, at forsikrede alene af helbredsmæssige årsager som følge af sygdom eller ulykkestilfælde ikke længere er i stand til at arbejde som almindelig fuldtidsbeskæftiget, og samtidig har et indtægtstab, der mindst svarer til henholdsvis to trediedele eller halvdelen af indtægten før nedsættelsen af erhvervsevnen,
…
Midlertidig udbetaling ved fagrelateret erhvervsevnenedsættelse
§ 5a. Denne gruppeforsikring er udvidet med en midlertidig dækning ved fagrelateret erhvervsevnenedsættelse.

Stk. 2. Ved fagrelateret erhvervsevnenedsættelse forstås forsikredes erhvervsevne inden for forsikredes fagområder, såvel nuværende som tidligere. Det er således ikke forsikredes nuværende konkrete arbejdsfunktion, men hele det eller de fagområder, som forsikrede har eller har haft beskæftigelse eller uddannelse inden for, som PFA Pension vurderer erhvervsevnenedsættelsen ud fra.
…
PFA Pensions forsikringsbetingelser - 1. januar 2008
…

C Betingelser for invalideydelse og præmiefritagelse

§ 1. Definition af invaliditet/erhvervsevnetab
Ret til fuld invalidepension og/eller fuld præmiefritagelse indtræder, når forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde er nedsat til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Stk. 2. Er erhvervsevnen på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsat til halvdelen, er forsikrede berettiget til halv invalidepension og/eller halv præmiefritagelse. Den anden halvdel af forsikringen kan videreføres med præmiebetaling eller omskrives til præmiefri forsikring, jævnfør 'Betingelser vedrørende præmiebetalingen', § 3, og for denne del gælder reglerne i stk. 1.

Stk. 3. Halv invalidepension og/eller halv præmiefritagelse kan kun ydes på forsikringer, der har denne dækning angivet i forsikringsaftalen."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennem af sagen finder nævnet, at klageren ikke har godtgjort at have mistet halvdelen eller mere af sin generelle erhvervsevne efter 1/12 2010 og kan derfor ikke pålægge selskabet at udbetale yderligere.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Marianne Højgaard Pedersen
formand